

TRANSCRIPCIONS PARCENT MEMÒRIA VIVA |

AGRICULTURA LOCAL

Mercedes Comes: [00:00:05] Els riuraus i la pansa, clar que he treballat, ja ho crec. Des que vaig deixar l'escola he anat a tallar raïm, he anat a escaldar, he fet de tot en la pansa. Girar la pansa, plegar, pansa de tot.

Maria de la Purificació 'Puri' Guardiola: [00:00:23] Agarràvem ben escaldat el raïm i després es posaven damunt dels canyissos i posaven uns mitjons, uns mitjons que deien que és una mà dreta a cada costat dels quatre costats del canyís i després posaven quan feia gotetes o algo que entraven dins perquè no es banyava allò o com era el te. Posaven un canyís damunt de l'altre per a que no es banyaven i l'endemà es tornaven a traure cap a fora.

Mercedes Comes: [00:00:55] A la monda que diem ací sí que anaven les dones, però lo demás de llaurar i cavar ceps i això era més faena dels hòmens. Però a la muntanya anaven totes les xiques. Quan el cep comença a traure ja el raïm comença a florir. Es té que llevar a rebrots, llevar mondes i això a les dones. Anaven les dones anàvem al camp a fer això, però la de més faena. Però el cep dona molta faena. Ací ja fa molts anys que els ceps han desaparegut. Això era una cosa familiar.

Vicente Francesc: [00:01:39] Això era una cosa familiar, els amics o veïns són els que anaven a la pansa i ella mateixa, quan plovia estava les panses a escampar. Quan acabaven d'ajudar a fer piles, quan acabaven de fer piles, uns s'ajudaven al sequer del costat i allò era tot com una pinya. Tots. Tot i fer neu, ja que veu perillar el barranc pel barranc. Tots s'ajudaven. Estaven jugant a pilota i fent veure que les dues gotetes es deixaven la partida de pilota i se n'anaven un poc als arenals, l'altre per salvar l'altre, la solana, l'altre les quintanes, que són les zones que les que fem pansa. I aixina era.

Joaquín Llopis: [00:02:28] Per exemple, el raïm. La pansa la feien tot l'any treballant els ceps i feien el que era la pansa antigament. I la gent vivia. D'això no en tenien. No n'hi havia res més. Només que això només n'hi havia que garrofes, ametles i pansa, que era el raïm. Ací no es treballava el raïm de plaça que dien antes que dien que anaven als

mercats. Ací es feia la pansa i la pansa. Clar, tot això s'ha acabat. No es consumeix. No n'hi ha. Hi ha mercat per a vendre això.

Maria de la Purificació 'Puri' Guardiola: [00:03:07] Ací en Parcent pues es fa. Antes també feien això. Com es diu pèsols, això? Antes feien dos mesos de pèsols. Feien faves fent de tot. Hui hi ha qui ho fa, però molt poquet. Antes era la majoria i el que es diu és el que hi ha ara per a vendes. És això. Mira, olives i taronja és el que hi ha. I raïm. Raïm, ,enos, però també n'hi ha.

Vicent Ripoll: [00:03:43] El que he conegut jo tota la vida en el terme eren oliveres i garrofers. Després ametlers. Hi va haver una temporada que tot eren vinya, ceps i tot això. Però després va vindre la fil-loxera aquella i es va arrancar tot. I es van quedar ametlers. I ara, hui en dia van. Van trobar aigua als pous hi vam dedicar. Al regadiu hi vam arrancar moltes oliveres i de tot. Es van fer les canalitzacions per a regar i tot això es va perdre molt. El tema d'oliveres. I es van introduir els tarongers. Ara, hui en dia està la Xylella fastidiosa i ja han arrancat tots els ametlers i el terme està en que la gent jove no treballa, la terra està quedant-se tot erm i la gent ara si planta algo, es planten garrofers i oliveres, el que dona el que dona el temps.

Joaquín Llopis: [00:04:38] Van agarrar, va vindre l'aigua i entonces la gent, com els cítrics, valien més diners, valia i hi havia molts més diners. Entonces van començar a arrancar oliveres i ametllers més que tot oliveres, i era la zona que més oliveres n'hi havien. Llavors va passar que van arrancar les oliveres i vam començar a plantar tarongers. El taronger ha anat a menos, ha anat a menys, ha anat a menys i mos han quedat. Ni tenim oliveres ni tarongers. Són els de antes, els ceps. No era com ara el cep. El cep d'antes era de la vera, d'una sarment, era d'un set verd. Tallar en la sarment i les caent en terra. Plovia més que ara i eixa sarment brotava brotada i al brotar justament feia un altre servei. Però eixe, eixe sarment, si no a regar, és es moria, es moria. Tenia tendència a morir-se. Què va passar? Que va vindre la fil-loxera? La fil-loxera quan va vindre és perquè ceps eren tots de veres. Eren, es diuen verds, eren ceps verds, és clar. Eixe cep no tenia vida, sinó mentre mentre va ploure i va fer humitat, ella estava ahí. I si ara agarres un cep, el cries igual però el descarregar si no el regues. Al final dels anys es mor. Plovia més, plovia més quan venia un temps de, per exemple, el mes d'octubre solia ploure setmanes i setmanes, els barrals baixaven, la terra estava humida i tot funcionava bé. Però ara passa que ara no. Ara no plou, no, ni aigua i no consumim.

Nosaltres hem regant els tarongers patint. Patint és que pateixen ells. Els tarongers pateixen regar-los i tot.

Santiago Poquet: [00:06:41] Jo trobe que quasi tots anàvem voluntàriament a apagar el foc. No calia, però així i tot vivien guàrdies civils i si hi anaven tenies que anar. Després ja no. Ja anava voluntàriament, però ara ja ni pagant me'n vaig, perquè molt perillós i molt perillós. Però ací foc. Jo he vist vindre per ahí, Però ací va cremar totes. Açò era un bosc. Això que veus aquí tan paupèrrim que està. Això era un bosc. Era increïble. No podies veure qui era conforme està tot allò. Era això? Per això va venir i ho va arrasar. Ho va fer tot. Això va ser. Jo tinc una amiga que sap estar a les festes, però jo no. Jo era un xicot, tenia catorze anys. Això que fas és exagerat.

Joaquín Llopis: [00:07:26] Els bancals estan tan, tan malament que qualsevol persona que se'n vaja del poble i li pegue foc a sencer i antes de encendre's des de dalt la muntanya, el bancal de la mitja muntanya per avall. Estaven treballats. Estan treballats tots. Tot això influeix que ara ha vingut el que és. El mètode està a les parets del poble, és clar. Un xiquet pot anar i encendre un xiquet, un xiquet uno uno pot encendre antes els incendis, apagar i mosatros els del poble hi vivia la Guàrdia Civil i ens obligaven a apagar quan s'encenia un tros. Anaven els del poble i ho pagaven els no tan grans com ara. No podia negar perquè s'encenien un rogle. S'apagava eixe rogle. L'any vinent s'encenia un altre rogle. Quasi quasi ho encenien perquè això està massa clar que encenien perquè no n'hi havien. Però ara no, ara no. Ara, quan s'encén una muntanya s'encén tota i tu no. Tu no pots anar allí, no deus anar, no pots i no deus anar allí perquè hi ha unes persones que estan capacitades per anar allí i no deixen que tu vages perquè tu podries ajudar, però no deus anar.

Santiago Poquet: [00:08:58] Com va anar el dia de Corpus? De quin any? No ho sé, però el professor anava a fer quatre cerveses i allí hi havia una terrassa que ja no està un bar, una a Terrassa. Llar de foc i foc. Tornem on vam canviar el món. Hi havien trucat els bombers i vam passar pel poble i pugem al camió de nou després de la processó de Corpus, que té que fer-se de nit i es canvien les mangueres i mangueres. Apaguem el foc i apagat el foc i quan tornem no veiem res, però vam agafar la manguera i vam tornar al camió seguint la manguera. Total, que vam estar aixina i l'avioneta es tirava i quan venia l'avioneta ens tenien que tirar en terra perquè l'avioneta saltava 3.500 kg i quan arribàvem mosatros estava escampat, però si t'agradava bé el pegaven una boleta que

rutllava bé. Total, que vam aconseguir i la paguem. El camí de la Foia. El camí per apagar el foc al migdia. Pel camí anem a casa, dinem i fem un gelat. El foc s'apaga, el foc de la volta s'apaga altra volta per les flames. Fa un any el llebeig va eixir de la muntanya i no sé si hi va haver algú que va reactivar i va pegar foc. Comencem a anar avall, però encara no es podia fer. I va anar per les copes dels pins hasta una piscina que ací baix, que era la base reguladora per al reg per a la copa, els pins, el foc, les flames espectaculars. I quan va arribar a la piscina mosatros vam començar a anar on està la Font de les Cabres, que 300 metres o 400 o quasi un quilòmetre més per dins per apagar el foc que va cremar totes les copes dels pins i per baix.

Santiago Poquet: [00:10:38] Quan ja s'havien cremat les copes vam anar a apagar i també destaquen els arquitectes, però el que la meua pell diu. Jo abans plovia, però fent voltes més que ara. Ademés era sota cavall i rei, que era ara ara. I ara no, no pot ploure. Hi ha un aire més car que altres, però normalment els que fem pansa, fem pansa. O fer agost ben prompte perquè no es banyava. Ja tenia la torradeta a la panxa perquè no es banye. Anar a l'ametla del Bancal. Hui a la penya, a la penya ha eixit un nuvolet. Euga que era el matxo, li tiraven els sacs damunt. Arribar a casa banyat. El barranc, el barranc, és allò, el barranc tapant-se, barrancs, tapant-se, el nas, el cotxe i el cotxe, però no el cotxe. Tenim la casa però no arriba el matxo nou a casa. Arribar a casa banyat. Arribava el temps de l'ametlla. Temporals Octubre setembre octubre. Temporal. Exagerat. Temporal. La gent, la gent, tenia. Tenim la costum de menjar bollos, bollos, unes coques que feien de pa, de pa, de farina i oli i aigua i després allioli. Tot això ho feien els riuraus. I això Quan estem parlant s'allargaven perquè estàvem a les casetes els riuraus que encerclaven la pansa i plovia. Plovia. La tenda del poble li portarien el menjar que li portarien. Home, que estàvem un poquet desapareguts i plovia barbaritat. No podia anar al poble a comprar.

Santiago Poquet: [00:12:24] Anar en cotxe caminant amb el paraigües i tot el que feien els ajuntaments, els veïns de les partides rurals i féiem bollos de farina i all i oli i au. I en tenien tots. I quatre anxovetes o una sardina de gavardina i menjaven. Era una festa del poble. Això és temporal. Els temporals duraven. El riu baixava. Que no sé què té, però tots els ulls baixaven i ara va i els peixos han mort. Jo he sentit contar molt poquet i no sé si n'he vist anguiles. Les anguiles pujaven com pujàvem perquè anàvem un dia d'estiu i tot plovia barbaritat. Barbaritats. Fred o fred. Jo anava amb pantaló curt. Jo intentava dormir i em posava una manta, una altra manta i una bossa d'aigua calenteta. Feia un

fred. I ara arribe a casa i només estic per gitar-me per estirar les cames a la frescoreta perquè està tot calent. Estic parlant de l'hivern i la temperatura. Este any nevava tots els anys. Ahir la Penya Blanca, el poble nevava i no callava, però a la penya tota la neu. I l'any 83 vaig tindre la santa sort que ja no tornaré perquè jo sentia contar que va nevar tant que no podien obrir les portes. Les cases tiraven el menjar per les finestres. Ara bé, les coses van augmentant, però bé, no ho crec. I no m'ho crec, perquè jo en vaig veure una de mig metre de neu i mig metro al poble. S'ha quedat jove, mig metre de neu perfecte, però amb tot el dia vaig arribar a casa i vaig menjar-me quasi tot el dia de festa.